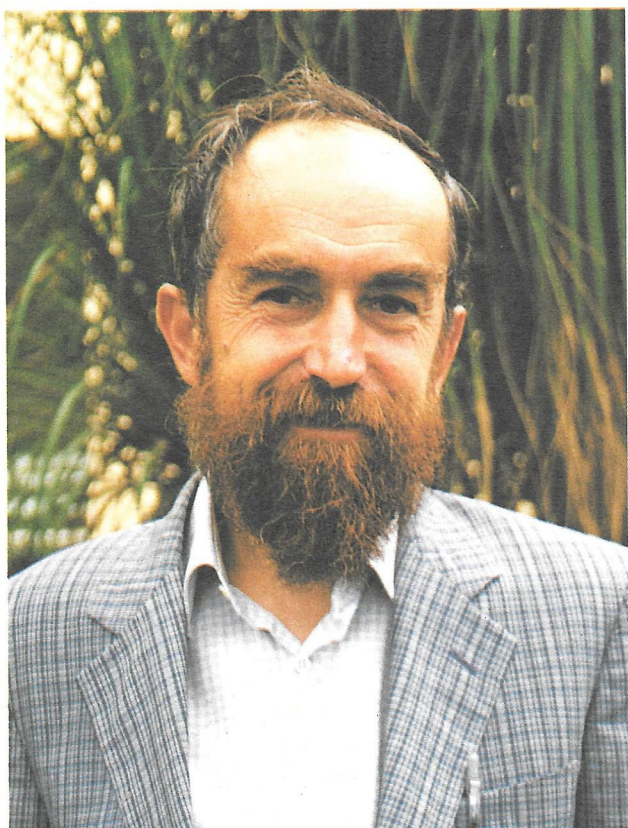

Sergio Pellizzone

director de Boscoincittà

"Natura i ciutat no són realitats excloents, sinó complementàries"

Boscoincittà és un parc situat a 30 km de Milà que va ser creat el 1974 a iniciativa de l'associació Italia Nostra, entitat que el gestiona en virtut d'un acord amb l'ajuntament de la capital de la Llombardia. El director del parc, Sergio Pellizzone, ha visitat Barcelona amb una delegació i explica en aquesta entrevista els avantatges i els inconvenients de gestionar un espai d'aquestes característiques en una gran àrea metropolitana.

— Com sorgeix la idea de recuperar una antiga zona agrícola per crear un gran parc?

Neix d'una associació de ciutadans, que és Italia Nostra, amb l'objectiu de fer veure que no tot el verd és jardí urbà i introduir la idea que el verd és també la sistematització de grans superfícies a les àrees metropolitanes amb una presència important de la natura. Un altre punt que caracteritza aquesta iniciativa és implicar els ciutadans en la realització física del verd, superant la seva condició de simples reivindicadors i consumidors, que és sovint la més habitual.

— Estem parlant del 1974...

Sí, exactament. En aquell moment, el verd a les nostres ciutats i

seguit d'associacions ens vam mobilitzar perquè la mateixa societat civil treballés en la direcció de dotar-se d'aquests nous espais verds.

Trobar l'equilibri entre fruïció i preservació és una qüestió difícil

— Quins són els avantatges del seu sistema de gestió?

La gestió per part de la nostra entitat, Italia Nostra, fa que puguem prescindir del pes de la burocràcia, que al nostre país és molt gran, i això ens permet una gran agilitat en les decisions. Un altre avantatge és la gran motivació dels

membres de l'associació, un sentiment molt important que és difícil de trobar a la nostra administració, per raons objectives. Aquesta motivació es tradueix en formes de procedir concretes, com una menor divisió funcional, més presència sobre el terreny i una receptivitat als suggeriments dels ciutadans. Al parc, hi tenim treballadors que són gent que fa la prestació civil i també altres persones de l'àmbit del voluntariat. El concepte de gestió global suposa que també ens encarreguem de tota la part educativa i didàctica.

— Quan sorgeix Italia Nostra i amb quines finalitats?

És una associació privada que neix als anys 50, amb la intenció de treballar en dos àmbits: el patrimoni històric i el patrimoni natural. Això no és cap casualitat i respon a una filosofia determinada que es veu clarament en el cas de Boscoincittà, on construïm natura, però per a la ciutat. Els dos àmbits no són alternatives l'un de l'altre, sinó realitats complementàries profundament relacionades. Italia Nostra

té una seu central i d'altres a diverses ciutats italianes. L'associació es manté amb les contribucions dels seus membres i amb ajudes de procedència diversa. En el cas concret de Boscoincittà hi ha una contribució municipal al projecte.

— **Quines són les característiques de Boscoincittà?**

És una àrea que recorda els boscos que fins al segle XIX encara arribaven a les mateixes portes de Milà, però que a finals d'aquest mateix segle es van anar eliminant per practicar-hi agricultura intensiva. Boscoincittà s'ha fet amb disseny i criteris de parc urbà, però té elements de l'antic paisatge, com són les zones boscoses i els prats; amb una presència destacada, la de l'aigua. Pel que fa a la gestió, l'Administració l'ha cedit a Italia Nostra a través de contractes de 9 anys que es van renovant i que han anat implicant un increment de superfície. Així, s'ha passat de 35 hectàrees a 80. L'any passat, l'Administració ens va confiar la gestió d'un parc veí de 40 ha, el Parco delle Cave, que n'ha d'arribar a tenir 135. Cal remarcar que es tracta de parcs oberts a tots els ciutadans. Hem passat, doncs, de ser un grup de ciutadans a una autèntica estructura operativa que construeix i gestiona verd públic amb un criteri d'innovació que no oblida mai el diàleg amb la gent.

— **Pel que fa a la seva forma, seria equidistant entre parc natural i parc urbà?**

Quan el visitant hi accedeix, rep més la força de la natura que la del disseny i la construcció. Però això no vol dir que no hi hagi disseny; al contrari, hi és de manera extremadament acurada i es manifesta, en general, amb un respecte absolut per la simplicitat i la naturalitat. Tot això implica una forma de procedir determinada; en definitiva, una tècnica de construcció. Per exemple, es treballa amb plantes molt joves a fi que creixin a l'indret, es mira de desenvolupar els sòls i s'han introduït arbustos que tenen com a finalitat atreure la fauna per augmentar la biodiversitat. Es tracta d'un espai

que no és homogeni, sinó divers. S'han buscat àrees per ser molt freqüentades i d'altres per ser-ho menys; en aquest darrer cas, en alguna zona, el pas als visitants està prohibit perquè els animals es puguin reproduir sense interferències, tot i que hi ha punts d'observació. En algunes parts del parc s'han volgut crear petits ecosistemes que puguin viure per si mateixos. El problema que tenim és que aquestes parts no es poden aïllar de la resta del parc,

El vandalisme no es pot resoldre des de la gestió del verd, sinó que és un problema social més ampli

que en algunes zones rep molts visitants que en fan un ús lúdic. Trobar l'equilibri entre fruïció i preservació és una qüestió difícil sobre la qual no hi ha una resposta definitiva, tot i que en qualsevol cas és un equilibri necessari.

— **Com resisteix el parc la pressió del gran Milà?**

La pressió no es deu només a la gran quantitat de població, sinó també a la seva mobilitat: hi ha gent que ve de 30 km de distància, i, en alguns casos concrets, això comporta una relació amb el parc poc personal, que deriva cap a problemes seriosos de vandalisme, especialment de nit. Aquesta pressió humana és inevitable i, a més d'afectar el parc, disminueix el plaer dels que hi van amb una disposició més tranquil·la. Estic convençut, però, que la qüestió del vandalisme no es pot resoldre des de la gestió del verd, sinó que és un problema social més ampli, que s'ha de vèncer amb altres eines.

— **Fer pagar per accedir al parc, podria ser una solució?**

No ho seria, i, a més, va en contra de la cultura milanesa d'ús i gaudi de l'espai verd. Una mesura així es podria aplicar a un jardí botànic molt significatiu i amb una gran singularitat, però no en el cas de Boscoincittà, que és molt semblant a l'oferta de la mateixa natura. De

tota manera, la pressió de la gran ciutat es pot veure des del punt de vista positiu. Aleshores, ja no parlem de pressió, sinó d'obertura a l'ús ciutadà en totes les seves dimensions: passeig, taules per menjar, celebració de festes populars, etc. Que això es faci positivament depèn dels fluxos de visitants, de la seva tipologia i dels usos que fan de l'indret. Evidentment, no és fàcil.

— **Quines són les principals regulacions d'ús?**

Només es pot anar a peu; hi ha clares limitacions a la recol·lecció de flors o plantes; també hi ha certes àrees d'accés prohibit, i s'ha reduït al mínim la possibilitat de jugar a futbol.

— **Fins a quin punt és popular el parc? Se n'ha fet publicitat?**

És molt conegut i estimat pels milanesos i pels habitants d'altres municipis. Respecte a fer-ne propaganda, estimem que no és necessari, i, a més, aquesta és una manera de mantenir una certa regulació dels fluxos. Els que han vingut ho expliquen als seus amics i familiars, i aquests també vénen. Es podria dir que el parc es publicita per si sol. El que sí que ens interessa molt és la divulgació en el sentit d'explicar a la gent com funciona la gestió del parc; la finalitat és crear una cultura de l'espai públic de manera que els ciutadans es tornin consumidors intel·ligents i no es limitin a fruir sense comprendre què tenen al seu voltant. Un parc té, de ben segur, una dimensió de relaxació i de descongestió, clarament lúdica, però també un vessant cívic i cultural. I en aquest sentit, cal conèixer altres experiències. La nostra visita a Barcelona és fruit de la fama que aquesta ciutat ha adquirit en els últims anys pel seu dinamisme, i, per la nostra part, tenim una clara voluntat de contrastar els nostres mètodes de treball amb els d'altres ciutats europees amb experiència. Més que aprendre grans teories, estem francament interessats en tot allò que representa la gestió de la quotidianitat. ■

Albert Punsola